

การเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้โดยการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิตด้วยรูปแบบ AFTER ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนจังหวัดบุรีรัมย์

The Enhancement of Learning Inspiration by Strategic Life Planning Using AFTER model Assembly with Goodness Based Learning for the Lower Secondary Students in Buriram’s Private School

อดิศร บาลโสง^{1*}

Adisorn Bansong^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ ก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิต ด้วยรูปแบบ AFTER ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน ของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ ที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 มีคุณภาพระดับมาก ใช้ระยะเวลา 15 สัปดาห์ ๆ ละ 1 คาบ เก็บข้อมูลด้วยแบบประเมินแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ ที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.90-1.00 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .86 วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิต ด้วยรูปแบบ AFTER ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน มีการเรียนรู้ 5 ชั้น ได้แก่ 1) ชั้นสร้างความสนใจ 2) ชั้นคาดการณ์ล่วงหน้า 3) ชั้นวางแผนยุทธศาสตร์ 4) ชั้นปฏิบัติให้สำเร็จ และ 5) ชั้นสะท้อนผลงาน ซึ่งบูรณาการความดีตามอริยมรรคมีองค์แปด ได้แก่ 1) ความเห็นที่ถูกต้อง 2) ความคิดที่ถูกต้อง 3) การใช้คำพูดที่ถูกต้อง 4) การกระทำที่ถูกต้อง 5) ปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้อง 6) มีความพยายามที่ถูกต้อง 7) มีสติรู้ตัวถูกต้อง 8) มีความตั้งใจที่ถูกต้อง 2. การเรียนรู้การวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิต ด้วยรูปแบบ AFTER ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน ส่งผลต่อแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของนักเรียนผ่านตัวแปร 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) แรงผลักดันส่วนบุคคล 2) แรงผลักดันด้านสิ่งแวดล้อม 3) ความคิดสร้างสรรค์ 4) ผลเชิงบวก พบว่าคะแนนเฉลี่ยแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอน AFTER, การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน, การวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิต, แรงบันดาลใจในการเรียนรู้

Article Info: Received 2 June, 2023; Received in revised form 24 September, 2023; Accepted 29 September, 2023

¹ อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา อีเมล: dr.adisorn@nmc.ac.th

Lecturer of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Nakhonratchasima College

Email: dr.adisorn@nmc.ac.th

*Corresponding Author

Abstract

This pre-experimental research aimed to compare the students' learning inspiration before, and after using AFTER model assembly with Goodness Based Learning (GBL) on the Strategic Life Planning lesson plans to enhance student's learning inspiration, A one-group pretest-posttest design was conducted on 40 lower secondary students using a lesson plan with IOC = 0.80-1.00, high-level quality was implemented 1 period a week for 15 weeks. The Learning Inspiration Scales with IOC = 0.90-1.00 and Cronbach's Alpha Coefficient = .86 were utilized as instruments for data collection. Percentage, mean, standard deviation, and *t*-test were used for data analysis. The findings were as follows:

1. The AFTER Model & GBL on Strategic Life Planning lesson plans to enhance learning inspiration for lower secondary students consisted of five main components: 1) attention, 2) forethought, 3) tactical planning, 4) execution, 5) reflection, which were integrated with the following practices of the Noble Eightfold Path: 1) right view, 2) right intention, 3) right speech, 4) right action, 5) right livelihood, 6) right effort, 7) right mindfulness, 8) right concentration as the base five steps of the AFTER Model.

2. The AFTER Model & GBL on Strategic Life Planning lesson plans affected the students' learning inspiration through four components: 1) individual drive force, 2) environmental drive force, 3) creative thinking, 4) positive effect; it was found that the mean post-test scores for students' inspiration increased after using the lesson plans, were higher than the mean pre-test scores at the .05 level of significance.

Keywords: AFTER model, goodness based learning, strategic life planning, learning Inspiration

บทนำ

คำว่า “แรงบันดาลใจ” (inspiration) มาจากภาษาละตินว่า spirare หมายถึง ลมหายใจ ซึ่งเป็นรากศัพท์ของคำว่า spirit แปลว่า จิตวิญญาณ และมีความเกี่ยวข้องกับคำว่า inspire ซึ่งแปลว่า การผ่านลมหายใจ หรือการผ่านจิตใจของคนหนึ่งเข้าไปในอีกคนหนึ่ง ลมหายใจหรือจิตใจที่ผ่านเข้าไปนี้ จึงเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้รับนั้นดำเนินชีวิตต่อไปได้ (กูเบิร์ต สมุทรจักร, 2552) แรงบันดาลใจ เป็นพลังอำนาจภายในตัวบุคคลที่ใช้ในการขับเคลื่อนความคิด พฤติกรรมและการกระทำที่พึงประสงค์ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามต้องการ ไม่ว่าสิ่งนั้นจะยากลำบากสักเพียงใด บุคคลก็พร้อมที่จะฝ่าฟันอุปสรรคทั้งหลายเพื่อสู่ความสำเร็จที่ต้องการให้จงได้ โดยจำเป็นไม่ต้องอาศัยสิ่งจูงใจภายนอกแต่อย่างใด (น้ำทิพย์ วิภาวิน, ม.ป.ป., ดุษฎี โยเหลา และคณะ, 2556:4)

การเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาบุคคลไปสู่ความสำเร็จในชีวิต แรงบันดาลใจในการเรียนรู้ (Learning Inspiration) เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่ส่งผลต่อการเรียน หากผู้เรียนมีแรงบันดาลใจในการเรียนย่อมส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นได้ (Smith, 2021) เฉลิมชัย บุญยะสิทธิ์พรณ (2555) กล่าวว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของบุคคลประกอบด้วย 1) แรงบันดาลใจที่ดี 2) สติปัญญา และ 3) การบริหารจัดการที่ดี หากขาดข้อใดข้อหนึ่งบุคคลจะก้าวสู่ความสำเร็จยากและอาจไปไม่ถึงจุดหมาย แรงบันดาลใจในการเรียนรู้จึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในชีวิต และมีอิทธิพลสามารถนำมาต่อยอดในเชิงสร้างสรรค์ บุคคลสำคัญหลายท่านอาศัยแรงนี้ขับเคลื่อนแนวความคิดไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมและความสำเร็จในชีวิตทั้งสิ้น (ณัฐสุภา เจริญยิ่งวัฒนา, ม.ป.ป.)

การเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้เป็นภารกิจหลักของครู เนื่องด้วยการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาความสำเร็จของบุคคล Smith (2021) กล่าวว่า แรงบันดาลใจในการเรียนรู้ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น แต่ที่ผ่านมามีกลุ่มนักเรียนที่มีความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการเรียนเพียงส่วนน้อย ขณะที่อีกส่วนหนึ่งที่เหลือยังจะต้องอาศัยปัจจัยและวิธีการสอนมากระตุ้นเพื่อให้เกิดความสนใจ และความกระตือรือร้นในการเรียน (Halawah, 2011)

อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จในการเรียนรู้แม้ว่าจะเกิดจากแรงสนับสนุนจากหลายปัจจัย แต่ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนมีส่วนสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจและจูงใจให้เห็นคุณค่าความสำเร็จ การบรรลุเป้าหมายสูงสุดของตนเองผู้เรียนจะสามารถเชื่อมโยงกับสิ่งที่ยิ่งใหญ่ ทำให้รู้สึกว่าคุณค่าของตนเองสามารถบรรลุคุณค่าสูงสุดในตนเองได้ ครูต้องจัดการเรียนรู้เชิงยุทธศาสตร์และมุ่งผลสัมฤทธิ์ (วิจารณ์ พานิช, 2560)

แรงบันดาลใจในการเรียนรู้ เป็นพลังอำนาจในตนเองให้บังเกิดความอยากรู้ การสำนึกู้ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเพื่อขับเคลื่อนความคิดและการกระทำใดๆ ที่พึงประสงค์ให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามต้องการ การจัดการเรียนรู้ที่สามารถเสริมสร้างแรงบันดาลใจในตัวผู้เรียน จึงเป็นการสร้างแรงกระตุ้นสำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ เกิดการกำหนดเป้าหมายของการทำงานที่ท้าทาย การมีแรงกระตุ้นและแรงขับเคลื่อนที่มีอิทธิพล ล้วนเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้ไปสู่จุดหมายทั้งสิ้น ผู้ปกครอง ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องสามารถส่งเสริมการสร้างแรงบันดาลใจในตัวผู้เรียนให้เกิดขึ้นได้ เริ่มตั้งแต่การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ การสนับสนุนให้เกิดการร่วมคิดร่วมทำ การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักแห่งความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถก้าวออกสู่สังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบันที่สังคมมีการแข่งขันสูง มีความหลากหลายของผู้คน หลากหลายสาขาอาชีพ หลากหลายทางความคิด (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2562)

AFTER Model รูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้หลักการของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาร่วมกับแนวคิดการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิต เป็นฐานในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างการกำกับตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อติศร บาลโสง และคณะ (2557) ได้พัฒนาและใช้ AFTER Model พบว่า สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเสริมสร้างการกำกับตนเองให้กับผู้เรียนได้ ความโดดเด่นของ AFTER Model อยู่ตรงที่ขึ้นของการสอนซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียน 1) ได้คาดการณ์ผลการเรียนล่วงหน้า 2) วางแผนยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของตนเอง 3) ให้ลงมือปฏิบัติตามแผนที่ตนเองได้วางไว้ 4) อภิปรายสรุปและสะท้อนผล จึงเป็นรูปแบบการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก ต่อมาในปี 2563 มีรายงานประสิทธิผลของ AFTER Model พบว่าสามารถเสริมสร้างการกำกับตนเองสูงขึ้นได้จริง และเสริมสร้างความสามารถในการบริหารจัดการชีวิตสูงขึ้น ร้อยละ 18.23 หลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (อติศร บาลโสง และคณะ, 2563)

การทบทวนวรรณกรรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อประยุกต์ให้สอดคล้องกับหลักการและแนวทางของการศึกษาวิจัยและพัฒนาครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ AFTER

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ AFTER ได้รับการพัฒนาโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาและแนวคิดการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิต โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างการกำกับตนเอง และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนสำคัญ ซึ่งนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) ขั้นสร้างความสนใจ (attention phase) 2) ขั้นคาดการณ์ล่วงหน้า (forethought phase) ให้ผู้เรียนกำหนดผลการเรียนของตนเอง 3) ขั้นวางแผนยุทธศาสตร์ (tactic planning phase) ให้ผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง 4) ขั้นปฏิบัติให้สำเร็จ (execution phase) ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และ 5) ขั้นสะท้อนผลงาน (reflection phase) ว่าเป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้หรือไม่ (อติศร บาลโสง และคณะ, 2557)

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน (goodness based learning: GBL)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน เป็นการบูรณาการมาตรฐานความดีด้านคุณธรรม จริยธรรม เข้าไปในทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ อาทิ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน ตั้งแต่การออกแบบ และวางแผนการจัดการเรียนรู้ จนกระทั่งนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ โดยมีจุดมุ่งหมายในการเสริมสร้างเจตคติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้เกิดขึ้นและฝังแน่นในผู้เรียนควบคู่กับการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้หลัก ประเด็นสำคัญที่สุดจะอยู่ที่การกำหนดเป้าหมาย หรือผลของการเรียนรู้ในครั้งนั้นสามารถเสริมสร้างความดี ความสุขให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างไร ในขั้นตอนของการอภิปรายผลผู้เรียนจะต้องรับรู้และสามารถนำผลการเรียนนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข (อดิสร บาลโสง, 2564) สำหรับการวิจัยครั้งนี้ใช้มาตรฐานความดีตามแนวทางของมรรคมืองค์แปดในพระพุทธศาสนา ได้แก่ 1) ความเห็นที่ถูกต้อง 2) ความคิดที่ถูกต้อง 3) การใช้คำพูดที่ถูกต้อง 4) การกระทำที่ถูกต้อง 5) ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้ถูกต้อง 6) มีความพยายามในทางที่ถูกต้อง 7) มีสติรู้ตัวอย่างถูกต้อง 8) มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่ถูกต้อง

3. การจัดการเรียนรู้เรื่องการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิต ด้วยรูปแบบ AFTER ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้เรื่องการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิตด้วยรูปแบบ AFTER ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน (GBL) หมายถึง การนำแนวทางปฏิบัติของมรรคมืองค์แปดเป็นฐานกำกับในทุกขั้นตอนการสอนตามรูปแบบ AFTER มีการดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยผู้สอนอำนวยความสะดวกการเรียนรู้ดังนี้ 1) ผู้สอนสร้างความสนใจบทเรียนบนฐานแนวทางมรรคมืองค์แปด 2) ผู้เรียนคาดการณ์ผลลัพธ์การเรียนรู้ล่วงหน้าบนฐานแนวทางมรรคมืองค์แปด 3) ผู้เรียนวางแผนยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของตนเองบนฐานแนวทางมรรคมืองค์แปด 4) ผู้เรียนลงมือปฏิบัติตามแผนที่ตนเองวางไว้บนฐานแนวทางมรรคมืองค์แปดให้สำเร็จ และ 5) ผู้เรียนสรุปผลการปฏิบัติและสะท้อนผลงานบนฐานแนวทางมรรคมืองค์แปด เวลาการจัดการเรียนรู้ 15 สัปดาห์ ๆ ละ 1 คาบ

4. แรงแบบดาลใจในการเรียนรู้ (learning inspiration)

แรงแบบดาลใจในการเรียนรู้ (Learning Inspiration) หมายถึง แรงขับหรือแรงผลักดันภายในตัวบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการคิดและกระทำเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ด้วยมุ่งมั่นและไม่ทอดทิ้งต่อปัญหาอุปสรรคตัวแปรที่สำคัญต่อการพัฒนาแรงแบบดาลใจในการเรียนรู้ มีทั้งสิ้น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) พลังผลักดันส่วนบุคคล (individual drive force) 2) พลังผลักดันจากสิ่งแวดล้อม (environmental drive force) 3) ความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) และ 4) ผลทางบวก (positive affect) (Thrash & Elliot, 2003; วิจารย์ พานิช, 2560; ดุษฎี โยเหลา และคณะ, 2556; เบญจวรรณ สวัสดิ์รักษ์ และคณะ, 2562) พฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 4 องค์ประกอบสามารถวัดได้จากคะแนนรวมของแบบประเมินแรงแบบดาลใจในการเรียนรู้ (Thrash & Elliot, 2003)

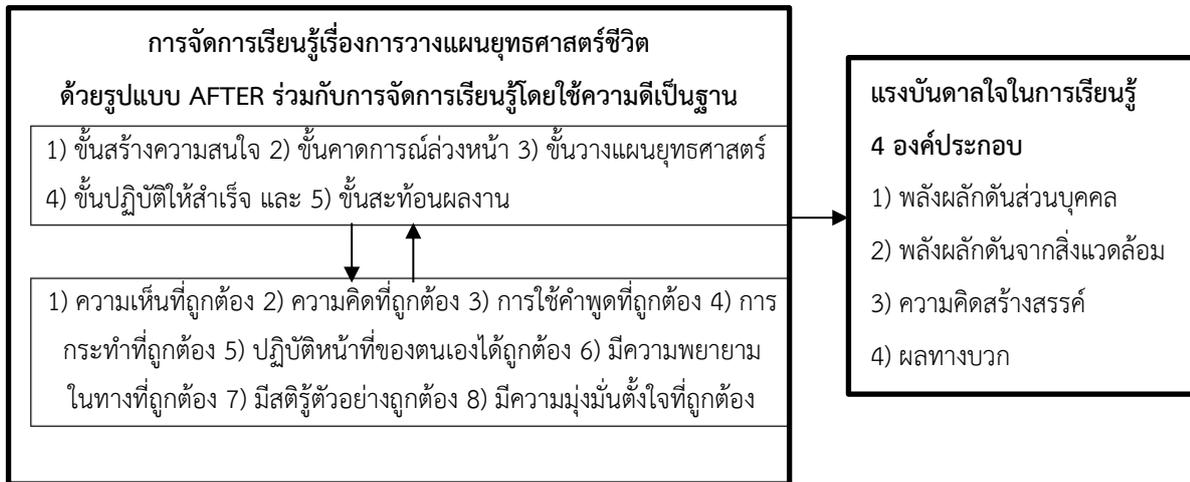
จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถ ดึงเน้นการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิต ด้วยรูปแบบ AFTER ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน จึงเป็นการแสวงหาแนวทางเพื่อเสริมสร้างแรงแบบดาลใจในการเรียนรู้และอุปนิสัยที่ดี มีความสุข ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นพลเมืองคุณภาพเป็นพลโลกที่มีความสุขในอนาคตต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสังเคราะห์และสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ ดังภาพ 1

ภาพ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์

เพื่อเปรียบเทียบแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนและหลังการเรียนรู้เรื่องการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิต ด้วยรูปแบบ AFTER ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (pre-experimental designs) แบบศึกษากลุ่มเดียววัดสองครั้งก่อนและหลังเรียน (Kerlinger & Lee, 2000; วรณี แกมเกตุ, 2551) โดยดำเนินการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

1.1.1 ตัวแปรจัดกระทำ คือ การจัดการเรียนรู้ เรื่อง การวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิต ด้วยรูปแบบ AFTER ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน

1.1.2 ตัวแปรตาม คือ คะแนนแรงบันดาลใจในการเรียนรู้

1.2 ประชากร

ประชากรในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 15 โรงเรียน ที่มีการเปิดการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1.3 ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาแห่งหนึ่ง ในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 40 คน ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) โดยการแบ่งเป็นกลุ่มโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิต ด้วยรูปแบบ AFTER ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อใช้สอนรายวิชาแนะแนว ระยะเวลา 15 สัปดาห์ ๆ ละ 1 คาบ ตรวจสอบและประเมินคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียน

การสอนและการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 3 ท่าน มีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 คุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ อยู่ในระดับดี มีข้อเสนอแนะให้ปรับเวลาของแต่ละชั้นให้เหมาะกับเนื้อหา แล้วจึงนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนเดียวกัน ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่าง นำประเด็นที่พบปัญหาอุปสรรค ได้แก่ ระยะเวลา 1 คาบสั้นเกินไปที่จะการดำเนินการให้ครบ 5 ชั้นของรูปแบบ AFTER จึงไปปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็น 2-3 ชั้นต่อสัปดาห์ เพื่อการนำไปใช้ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ (learning inspiration scales: LIS) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แบบประเมินประกอบด้วยการประเมินองค์ประกอบที่สามารถวัดระดับแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ 4 องค์ประกอบ (Thrash & Elliot, 2003) ดังต่อไปนี้ 1) พลังผลักดันส่วนบุคคล 2) พลังผลักดันจากสิ่งแวดล้อม 3) ความคิดสร้างสรรค์ 4) ผลทางบวก ในแต่ละปัจจัยประกอบด้วย 6 ข้อคำถาม เพื่อประเมินระดับความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเอง โดยใช้แบบมาตราประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับ ตรวจสอบและประเมินคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน จำนวน 5 ท่าน มีค่า IOC ระหว่าง 0.90-1.00 นำไปให้ครูผู้สอนแนะนำของโรงเรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างทดลองนำไปใช้ ผลการประเมินคุณภาพพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .86 สามารถนำไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ในสัปดาห์แรก และสัปดาห์ที่ 16 ของการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาแนะนำต่อไป

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธี 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 2) ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่า t (t -test for dependent samples)

ผลการวิจัย

การเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้โดยการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิตด้วยรูปแบบ AFTER ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน ได้นำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยสถิติที่กล่าวแล้วข้างต้น สามารถรายงานผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิตแบบ AFTER ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาประมวลผลและวิเคราะห์ สามารถรายงานผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1) ผลการรวบรวมข้อมูลด้วยแบบประเมินแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ ในสัปดาห์ที่ 1 เป็นข้อมูลก่อนการทดลอง และสัปดาห์ที่ 16 เป็นข้อมูลภายหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ ก่อนการทดลอง รวม 3,795 คะแนน ค่าเฉลี่ย (M) 94.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 11.45 และหลังการทดลอง รวม 3,937 คะแนน ค่าเฉลี่ย (M) 98.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 11.09 ดังตาราง 1

ตาราง 1

คะแนนรวมและค่าเฉลี่ยแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ (learning inspiration) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิตแบบ AFTER ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน (GBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (n=40)

ที่	แรงบันดาลใจในการเรียนรู้ (learning inspiration)	ก่อนเรียน			หลังเรียน		
		total	M	SD	total	M	SD
1	พลังผลักดันส่วนบุคคล (individual drive force)	25	22.40	3.506	25	23.38	3.417
2	พลังผลักดันจากสิ่งแวดล้อม (environmental drive force)	25	22.90	3.678	25	24.25	3.303
3	ความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking)	25	24.90	3.881	25	26.00	3.693
4	ผลทางบวก (positive affect)	25	24.68	3.181	25	24.80	3.306
	รวม	100	94.88	11.45	100	98.43	11.09

2. การเปรียบเทียบคะแนนแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 1) พลังผลักดันส่วนบุคคล มีค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนและหลังทดลอง เท่ากับ 22.40, 23.38, 3.506, 3.417 ตามลำดับ พบว่า หลังทดลองมีคะแนนสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ค่า $t = 2.502$ ($p = .017$)) องค์ประกอบที่ 2) พลังผลักดันจากสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนและหลังทดลอง เท่ากับ 22.90, 24.25, 3.678, 3.303 ตามลำดับ พบว่าหลังทดลองมีคะแนนสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ค่า $t = 2.617$ ($p = .013$)) องค์ประกอบที่ 3) ความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนและหลังทดลอง เท่ากับ 24.90, 26.00, 3.881, 3.693 ตามลำดับ พบว่า หลังทดลองมีคะแนนสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ค่า $t = 2.784$ ($p = .008$)) ส่วนองค์ประกอบที่ 4) ผลทางบวก มีค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนและหลังทดลอง เท่ากับ 24.68, 24.80, 3.181, 3.306 ตามลำดับ ไม่มีความแตกต่าง (ค่า $t = 0.370$ ($p = .714$)) โดยรวมพบว่าแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนเรียน หลังเรียนเท่ากับ 94.88, 98.43, 11.45, 11.09 ตามลำดับ และพบว่าหลังทดลองมีคะแนนสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ค่า $t = 2.889$ ($p = .006$)) ดังตาราง 2

ตาราง 2

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ (learning inspiration) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังการเรียนรู้ เรื่อง การวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิตด้วยรูปแบบ AFTER ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน (GBL) (n=40)

ที่	แรงบันดาลใจในการเรียนรู้ (learning inspiration)	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	p
		M	SD	M	SD		
1	พลังผลักดันส่วนบุคคล (individual drive force)	22.40	3.506	23.38	3.417	2.502*	.017
2	พลังผลักดันจากสิ่งแวดล้อม (environmental drive force)	22.90	3.678	24.25	3.303	2.617*	.013
3	ความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking)	24.90	3.881	26.00	3.693	2.784*	.008
4	ผลทางบวก (positive affect)	24.68	3.181	24.80	3.306	0.370	.714
	รวม	94.88	11.45	98.43	11.09	2.889*	.006

หมายเหตุ * $p < .05$

อภิปรายผล

การวิจัยและพัฒนาในครั้งนี้ดำเนินการด้วยระเบียบวิธีวิจัยแบบเชิงทดลองเบื้องต้น (pre-experimental research) โดยการศึกษากลุ่มเดียววัดสองครั้ง (a one-group pretest-posttest design) (Kerlinger & Lee, 2000; วรณี แกมเกตุ, 2551) ซึ่งเหมาะสมกับการศึกษาและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากสามารถดตีพิพของตัวแปรแทรกซ้อนได้ในระดับหนึ่ง ดังจะพบในผลการวิจัยที่ปรากฏตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การจัดการเรียนรู้เรื่องการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิตแบบ AFTER ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การจัดการเรียนรู้ เรื่อง การวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิตแบบ AFTER ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน (GBL) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ครูผู้สอนตรวจสอบวัตถุประสงค์ของรูปแบบมีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่เป็นจุดเน้นหรือ จุดมุ่งหมายของสถานศึกษาแล้ว จึงได้ลงมือศึกษารายละเอียดขั้นตอนของการจัดทำแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นลักษณะเฉพาะของรูปแบบตามขั้นตอนที่กำหนด ตามลำดับต่อไปนี้

1) **ขั้นเตรียมการ** ครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนว นำวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรมาศึกษา แล้วออกแบบกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้พบว่าการดำเนินการตามลำดับดังนี้

1.1 ครูผู้สอนศึกษารายละเอียดเนื้อหาประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตร และการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิต ได้ขอขบการเรียนรู้ที่สอดคล้องมีความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาการเรียนรู้และความดีตามมรรคมีองค์แปดกับการเรียนรู้บุคคลต้นแบบ (idols) ที่นักเรียนรู้จักและให้ความสนใจ

1.2 ครูผู้สอนสร้างความเชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์การเรียนรู้การวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิตกับพื้นฐานความดีของอริยมรรคมีองค์แปด ให้เข้ากัวิถีการดำเนินชีวิตของนักเรียน สรุปเป็นความคิดรวบยอด เน้นการเสนอสิ่งที่เป็นประโยชน์ที่จะได้รับการเรียนรู้ เพื่อสร้างความสนใจและให้ความร่วมมือ

1.3 ครูผู้สอนแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ กำหนดจุดเน้นที่เป็นต้นแบบอย่างชัดเจนและน่าสนใจ นำทางให้นักเรียนทุกคนรับรู้รายละเอียดกิจกรรม ทิศทางการเรียนรู้ โดยกระตุ้นให้ทุกคนคาดการณ์ล่วงหน้าถึงอนาคตใน 10 ปีข้างหน้า

1.4 ครูผู้สอนจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ นำเสนอบุคคลผู้ประสบความสำเร็จที่นักเรียนให้ความสนใจ กระตุ้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และใช้เหตุผลประกอบการเลือกบุคคลต้นแบบ (role model or idols) ครูผู้สอนอำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษา

2) **ขั้นลงมือสอน** ครูผู้สอนดำเนินการตามขั้นต่างๆ ต่อไปนี้

2.1) **ขั้นสร้างความสนใจ (attention phase: A)** เน้นการสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับประสบการณ์ที่จะได้จาก การเรียน แบ่งเป็น 2 ขั้นย่อย ดังนี้

2.1.1) ครูผู้สอนแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้เรื่องการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิต โดยการเสนอความคิดรวบยอดและประโยชน์ที่จะได้รับ

2.1.2) ครูผู้สอนให้นักเรียนเสนอต้นแบบที่ทุกคนรู้จักเป็นคนดีที่คนส่วนใหญ่ประทับใจ และสังคยอมรับสร้างความเชื่อมโยงจากข้อมูลความรู้เดิมกับชุดประสบการณ์ใหม่ที่จะได้เรียนรู้ต่อไป

2.2) **ขั้นคาดการณ์ล่วงหน้า (forethought phase: F)** นักเรียนคิดคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ในครั้งนี้ โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.2.1) ครูผู้สอนแจ้งเป้าหมายการเรียนรู้เรื่องการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิต นักเรียนจะต้องมีความดีและทักษะการคาดการณ์ล่วงหน้า ให้นักเรียนจดบันทึกสิ่งที่คาดการณ์ไว้

2.2.2) นักเรียนนำภาพจำจากข้อที่ 2.2.1) มาประเมินตนเองว่ามีทักษะความสามารถในระดับใด เช่น ต่ำ ปานกลาง สูง

2.2.3) นักเรียนการกำหนดวิสัยทัศน์ชีวิต หรือภาพแห่งความสำเร็จ ในระยะเวลา 10 ปี แล้ววาดหรือเขียนภาพความสำเร็จลงในงานที่จัดเตรียมไว้

2.3) ชั้นวางแผนยุทธศาสตร์ (tactic planning phase: T) ฝึกการคิดอย่างละเอียดรอบคอบ โดยใช้เป้าหมายจากข้อ 2.2.3 ดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.3.1) การวิเคราะห์ตนเอง (self-SWOT analysis) เริ่มจากให้นักเรียนวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (Internal factors) 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1) จุดแข็ง (strengths: S) นักเรียนระบุความดี ความสามารถที่ช่วยให้ประสบความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ชีวิต อย่างน้อย 2 ข้อ

2) จุดอ่อน (weakness: W) นักเรียนระบุประเด็นที่จะต้องปรับปรุงเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ชีวิต อย่างน้อย 2 ข้อ หลังจากนั้นให้วิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (external factors) 2 ประเด็น ต่อไปนี้

1) โอกาส (opportunities: O) นักเรียนระบุตัวบุคคลหรือเหตุการณ์ ที่ช่วยให้บรรลุวิสัยทัศน์ชีวิต อย่างน้อย 2 ข้อ

2) อุปสรรค (threats: T) นักเรียนระบุตัวบุคคลหรือเหตุการณ์ที่ขัดขวางความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ชีวิต อย่างน้อย 2 ข้อ

2.3.2) การกำหนดยุทธศาสตร์ (strategic formulation) นักเรียนนำผลจากข้อ 2.3.1) มาสังเคราะห์เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ชีวิต ซึ่งมีโอกาสและความเป็นไปได้สูงมาใช้ในการดำเนินชีวิต มีลักษณะดังนี้ 1) นำจุดแข็งที่และความดีงามที่นักเรียนมีอยู่ 2) ใช้โอกาสที่มาสสนับสนุนส่งเสริม 3) พัฒนาปรับปรุงให้จุดอ่อนลดลงหรือหมดไป และ 4) การหลีกเลี่ยงอุปสรรค เรียกว่า “การกำหนดยุทธศาสตร์ชีวิต” เป็นการสรุปความให้ได้ประโยคหรือคำที่มีใจความสำคัญ เรียกว่า “ประเด็นยุทธศาสตร์ชีวิต” จากนั้นนักเรียน จึงนำยุทธศาสตร์ชีวิตไปหาวิธีการทำให้บรรลุผล เรียกว่า “แผนปฏิบัติการชีวิต (life operation plan)”

2.3.3) การวางแผนปฏิบัติการชีวิต (life operational plans) นักเรียนวางแผนดำเนินชีวิตตามยุทธศาสตร์ชีวิตในขั้นที่ 2 โดยใช้มาตรฐานความดีตามอริยมรรคมีองค์แปดเป็นสำคัญ

2.4) ชั้นปฏิบัติการให้สำเร็จ (execution phase) การนำแผนปฏิบัติการชีวิตไปดำเนินการ ครูผู้สอนจัดให้นักเรียนทำกิจกรรม ดังต่อไปนี้

2.4.1) การประกาศเจตนารมณ์ (Intentions Announcement) นักเรียนทุกคนนำเสนอวิธีการสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายชีวิตของตนเอง ต่อครูผู้สอนและเพื่อนๆ อย่างเป็นทางการ

2.4.2) การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการชีวิต (life operative plan implementation) นักเรียนนำแผนปฏิบัติการชีวิตที่สนองต่อประเด็นยุทธศาสตร์ชีวิตมาทบทวน ให้ทุกขั้นตอนของการปฏิบัติตามแผนมีมาตรฐานอริยมรรคมีองค์แปดกำกับ เสนอครูที่ปรึกษาเห็นชอบต่อไป

2.5) ชั้นสะท้อนผลงาน (reflection phase) นักเรียนอภิปรายและสะท้อนผลในเบื้องต้น ดังนี้

2.5.1) การติดตามประเมินและพิจารณาผลงาน นักเรียนตรวจสอบว่าได้ใช้ความดีข้อใดในการดำเนินชีวิตตามแผน นำข้อดี ข้อเสีย ปัญหา และอุปสรรคที่พบมาอภิปรายเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

2.5.2) การทบทวนปรับปรุงแผน นำข้อเสนอแนะจากครูผู้สอน และประเด็นจากข้อที่ 2.5.1) ไปพิจารณาปรับปรุงแผนปฏิบัติการชีวิตให้เหมาะสมกับตนเองต่อไป

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิต โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน AFTER ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน (GBL) ผู้วิจัยได้ประยุกต์และปรับให้เหมาะสมสอดคล้องกับความสนใจและพัฒนาการตามวัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นช่วงวัยที่เริ่มมีความสามารถในการคิดเชิงนามธรรมได้บ้างแล้ว จึงใช้การจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนของ AFTER เป็นหลัก ได้แก่ 1) ขั้นสร้างความสนใจ 2) ขั้นคาดการณ์ล่วงหน้า 3) ชั้นวางแผน

ยุทธศาสตร์ 4) ชั้นปฏิบัติให้สำเร็จ และ 5) ชั้นสะท้อนผลงาน (Bansong & Isarankura na ayudhaya, 2019) รูปแบบการเรียนการสอนแบบ AFTER มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างการกำกับตนเอง และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลจากการทดลองใช้จัดการเรียนรู้ในรายวิชาสุขศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการกำกับตนเอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จึงสามารถมั่นใจได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ AFTER มีประสิทธิภาพสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ในการวิจัยครั้งนี้ได้บูรณาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน ซึ่งใช้มรรคมืองค์แปดในพระพุทธศาสนา ได้แก่ 1) ความเห็นที่ถูกต้อง 2) ความคิดที่ถูกต้อง 3) การใช้คำพูดที่ถูกต้อง 4) การกระทำที่ถูกต้อง 5) ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้ถูกต้อง 6) มีความพยายามในทางที่ถูกต้อง 7) มีสติรู้ตัวอย่างถูกต้อง 8) มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่ถูกต้อง เป็นฐานความดี ดังนั้นในทุกขั้นตอนของ AFTER จะมีความดีทั้ง 8 ประการสอดแทรกในเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และทุกบริบทของการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 2) ชี้นำสอนทั้ง 5 ขั้นตอนของ AFTER และ 3) ชี้นำสรุป เพื่อเสริมจุดแข็งของ AFTER ด้วยจุดแข็งของการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ พจน ใจหาญสุขกิจ (2564) ได้แก่ 1) แรงบันดาลใจจากเป้าหมาย 2) แรงบันดาลใจจากต้นแบบ 3) แรงบันดาลใจจากแรงกระตุ้น 4) แรงบันดาลใจที่เกิดขึ้นจากการขับเคลื่อน คล้ายกับข้อเสนอของ วิจารณ์ พานิช (2560) ที่ว่าครูควรเตรียมเส้นทางให้ผู้เรียนได้ก้าวไปสู่การบรรลุเป้าหมายสูงสุดของตนเอง ให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเป้าหมายกับสิ่งที่ยิ่งใหญ่สูงส่ง กระทั่งเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งที่มีคุณค่าสูงส่ง และมีความต้องการพัฒนาไปสู่สิ่งนั้น กระบวนการที่เชื่อว่าสามารถเสริมสร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนที่สอดคล้องกับ AFTER และ GBL นอกจากความสอดคล้องในเชิงขั้นตอนและกระบวนการจัดการเรียนรู้แล้ว เนื้อหาของการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิต ยังเป็นส่วนที่จะสามารถช่วยในการเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ได้ด้วย จึงนำไปออกแบบและวางแผนการสอนโดยผ่านการตรวจสอบและประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่ามีความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) มีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 มีคุณภาพใน ระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 4.08) (นงลักษณ์ วิรัชชัย , 2543) ซึ่งเหมาะสมสำหรับการนำแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวไปใช้ในการวิจัย

2. จากรายงานผลการเปรียบเทียบแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังทดลอง ซึ่งใช้แบบประเมินแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ที่ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านจิตวิทยาการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษาและแนะแนว 3 ท่าน ได้ตรวจสอบคุณภาพแล้วมีความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ค่า IOC ตั้งแต่ 0.90-1.00 มีความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในระดับดี (cronbach's alpha coefficient: $\alpha = .86$) จึงเหมาะสมสำหรับการวิจัยและพัฒนาครั้งนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544)

ดังนั้น ผลการเปรียบเทียบแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างหลังทดลอง ($M = 98.43$ $SD = 11.09$) สูงกว่าก่อนทดลอง ($M = 94.88$ $SD = 11.45$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.889$ $p = .006$) จึงเป็นหลักฐานสนับสนุนว่าแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิต ด้วยรูปแบบการเรียนการสอน AFTER ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน มีคุณภาพเหมาะสมในการใช้เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ เนื่องจากการเรียนรู้เรื่อง การวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิต ด้วย AFTER Model & GBL ครูผู้สอนจักต้องกระตุ้นและโน้มน้าวให้ผู้เรียนมีการคิดคาดการณ์ถึงอนาคตที่ใฝ่ฝัน ประสบความสำเร็จ มีความสุขสมบูรณ์สุข สอดคล้องกับ Gonzalez et al. (2011) ที่พบว่า การให้นักกีฬาคุณคิบัติดีโอกาสกระตุ้นเสริมพลังของโค้ช ส่งผลให้กลุ่มทดลองมีแรงบันดาลใจเพิ่มมากขึ้น และมีสภาวะอารมณ์ที่ฮึกเหิมสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1) พลังผลักดันส่วนบุคคล ($t = 2.502$, $p = .017$) มีความเป็นไปได้ว่าการจัดการเรียนรู้เรื่อง การวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิตด้วยรูปแบบ AFTER & GBL ที่เน้นการคิดล่วงหน้าเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ชีวิต กระตุ้นการวิเคราะห์และประเมินตนเอง ที่มีพื้นฐานความดีจากอริยมรรคมืองค์แปด เป็นแรงเสริมให้กลุ่มตัวอย่างมีพลังผลักดันส่วนบุคคลสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ

.05 คล้ายคลึงกับ Milyavskaya et al. (2011) ที่ศึกษาอิทธิพลของลักษณะแรงบันดาลใจและแรงบันดาลใจในเป้าหมายต่อความก้าวหน้าของเป้าหมาย ประกอบด้วย 1) goal descriptions 2) goal inspiration 3) goal progress เขาพบว่านักศึกษา มีลักษณะแรงบันดาลใจที่ส่งผลต่อความก้าวหน้าของเป้าหมาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับดุซงู๋ โยเหลา และคณะ (2556) ที่ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมและพบว่า ปัจจัยสาเหตุของแรงบันดาลใจคือ 1) บุคลิกภาพ 2) การถ่ายทอดทางสังคมด้านการมีเป้าหมาย และ 3) การมีอุดมการณ์ ดังนั้น ปัจจัยพลังผลักดันส่วนบุคคลสามารถเสริมสร้างด้วยการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิตแบบ AFTER & GBL ได้จริง

2) พลังผลักดันจากสิ่งแวดล้อม ($t = 2.617, p = .013$) การวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิตแบบ AFTER & GBL ขึ้น การวิเคราะห์และประเมินตนเองบูรณาการความดีจากอริยมรรคมีองค์แปด โดยเฉพาะขั้นการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก คือ โอกาส และอุปสรรค เชื่อว่าเป็นแรงเสริมให้กลุ่มตัวอย่างมีพลังผลักดันจากสิ่งแวดล้อมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่ง สอดคล้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณของณัชนรี นุชนิยม (2562) พบว่าพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ส่งผลให้เกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดเชิงบูรณาการเชิงบูรณาการได้

3) ความคิดสร้างสรรค์ ($t = 2.784, p = .008$) การวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิตแบบ AFTER & GBL ขึ้นการคิดล่วงหน้า ต่อเนื่องกับขั้นการวางแผนยุทธศาสตร์ นักเรียนใช้ความคิดเพื่อสร้างทางเลือกที่หลากหลายมาบูรณาการเป็นวิธีการเพื่อเสริมสร้างความสำเร็จตามเป้าหมายของตนเอง เป็นการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ ทำให้ปัจจัยนี้สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สอดคล้องกับณัชนรี นุชนิยม (2562) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดแรงบันดาลใจได้มาจากการสร้างสรรค์ผลงาน เช่น การทำกระเป๋าผ้าพรรณนา การทำสมุดถนอมสายตา ตามกรอบแนวคิดเชิงบูรณาการพัฒนาการเรียนรู้และทักษะทาง การคิดของนักศึกษาโดยผ่านแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

ส่วนองค์ประกอบที่ 4) ผลทางบวก พบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังทดลอง ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษา ของ Fulmer (2007) ที่ค้นพบว่าผลทางบวกนั้นส่งผลต่อแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ ภาวะทางอารมณ์ไม่มีความสัมพันธ์กับแรงบันดาลใจแต่อย่างใด จากผลดังกล่าวจึงเป็นข้อสังเกตและโอกาสพัฒนา ซึ่งควรนำไป เพิ่มเติมจุดเน้นประเด็นการจัดการจัดกิจกรรมให้กลุ่มตัวอย่างเล็งเห็นผลทางบวก ในขั้นตอนการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิตแบบ AFTER & GBL เพื่อจะได้เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

- 1) ผู้สอนควรศึกษาขั้นตอนและรายละเอียดในการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิตให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง จะช่วยให้ การเตรียมการและการจัดการเรียนรู้สามารถดำเนินไปได้ด้วยดี
- 2) ผู้สอนรับบทบาทผู้อำนวยการเรียนรู้และจัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้มีความผ่อนคลาย มีสื่อการสอนที่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้ค้นคว้าตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดอย่างอิสระให้มากที่สุด
- 3) ผู้สอนควรเน้นการจัดการจัดกิจกรรมให้กลุ่มตัวอย่างรับรู้และเห็นผลเชิงบวกต่อตนเองและสังคม ในขั้นตอน การวางแผนยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ช่วยเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากรายงานการวิจัยที่พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบ AFTER ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน สามารถเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ได้ ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนที่ด้อยโอกาสทางการเรียนรู้ จึงขอเสนอ แนวทางในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1) การวิจัยและพัฒนาการเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบ AFTER ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านการเรียนรู้

2) การวิจัยและพัฒนาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบ AFTER ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษด้านการเรียนรู้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. (2562). *การสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อสังคมที่หลากหลาย : Inspiring Student Learning for Diverse Societies*. ประมวลบทความในการประชุมวิชาการ (Proceedings) ครั้งที่ 14 ประจำปี 2562. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสมาคมเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย.
- เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ. (2555, 5 มิถุนายน). *การปฏิวัติเทคโนโลยีรับนิสิตใหม่*. ค่ายเสริมสร้างอัตลักษณ์ มศว. ใน SWU Weekly. Online.
- ณชนรี นุชนิยม. (2562). การสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ด้วยกรอบความคิดเชิงบูรณาการของนักศึกษา. ใน วิรัช เลิศไพฑูรย์พันธ์ (บ.ก.), *การสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อสังคมที่หลากหลาย. การประชุมวิชาการ (Proceedings) ครั้งที่ 14 ประจำปี 2562* (น. 57-67). สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสมาคมเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย.
- ณัฐสุภา เจริญยิ่งวัฒนา. (ม.ป.ป.). การค้นหาและถ่ายทอดแรงบันดาลใจในงานออกแบบแฟชั่น. *วารสารสถาบันนวัตกรรมและศิลปสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. Online.
- ดุขฎิ โยเหลา, วิไลลักษณ์ ลังกา, ศรีณีย์ พิมพ์ทอง, และ นริศรา พึ่งโพธิ์สภ. (2556). *การประเมินผลจากการชมภาพยนตร์เพื่อสร้างแรงบันดาลใจของนิสิตปริญญาตรี*. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปี พ.ศ. 2556.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2543). ระเบียบวิธีวิจัย. ในเนาวรัตน์ พลายน้อย (บรรณาธิการ), *พรมแดนความรู้ด้านการวิจัยและสถิติ*, (น. 47-81). ชลบุรี: เอ็มเอ็นคอมพิวออฟเซท.
- เบญจวรรณ สวัสดิ์ดิรัช, สุนันท์ สีพาย, วราพร เอวารวรรณ, และ นฤมล แสงพรหม. (2562). การพัฒนาแบบวัดแรงบันดาลใจในการเรียนวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ*, 1(3), 59-86
- พจน์ ใจชาญสุขกิจ. (2564, 25 สิงหาคม). *The Power of Inspiration การสื่อสารเพื่อสร้างพลังแห่งแรงบันดาลใจของผู้คน*. http://www.drphot.com/images/journal/2553/ceo_tips/Article_inspiration_communicate.pdf
- ภูเบศร์ สมุทรจักร. (2552). *Inspiration พลังแห่งลมหายใจไฟในการทำงาน*. Productivity World.
- วิจารณ์ พานิช. (2560). “เส้นทางสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0”. *การประชุมเชิงวิชาการทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 4*. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 4. บุญศิริการพิมพ์.

อดิสร บาลโสง, วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา, และ อัมพร ม้าคนอง. (2557). การพัฒนารูปแบบการการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาและแนวคิดการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิตเพื่อเสริมสร้างการกำกับตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อดิสร บาลโสง. (2563). ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้การสอนแบบ AFTER Model เพื่อการเสริมสร้างทักษะการกำกับตนเองและทักษะบริหารจัดการชีวิตของเด็กปฐมวัยในจังหวัดบุรีรัมย์. การประชุมวิชาการ และเผยแพร่ผลงานวิจัย คัดสรร สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ระดับชาติ หัวข้อ การศึกษายุค “Digital Disruption in Education” (น. 382-397). คณะอนุกรรมการสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สสอท.).

อดิสร บาลโสง, สิมา บาลโสง, ปภาวรินทร์ มัยสนธิ, และ จิราภรณ์ ไวยา. (2563). แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามรูปแบบ AFTER Model เพื่อการเสริมสร้างทักษะบริหารจัดการชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย. สถาบันพัฒนาการเรียนรู้อู่สู่เป้าหมายและการวางแผนยุทธศาสตร์ชีวิต (สพย.).

อดิสร บาลโสง. (2564). ความดี คนดี ชีวิตและความสุข: พื้นฐานความคิดเพื่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความดีเป็นฐาน. วารสารวิทยาลัยปทุมธานี, 13(1), 460-480.

ภาษาอังกฤษ

Bansong, A. & Isarankura na ayudhaya, W. (2019). The Development of an Instructional Model Based on Social Cognitive Theory and Strategic Life Planning to Enhance Self-regulation and Health Education Learning Achievement of Lower Secondary School Students. *The 5th National & International Conference on Curriculum & Instruction: NICCI 2019 “Differentiated Curriculum and Instruction in the 21st century”* (pp 1-20). Nakhon Ratchasima Rajabhat University.

Fulmer, R. D. (2007). *The Relationship between Inspiration as a Psychological Construct, Temperament, and Positive Effect*. [Doctoral Dissertation]. Kansas State University.

Gonzalez, Metzler, & Newton (2011). The Influence of a Simulated ‘Pep Talk’ on Athlete Inspiration, Situational Motivation, and Emotion. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 6 (3) 2, 445-459.

Halawah, I. (2011). Student's motivation to learn from students' perspective. *Education*, 132(2), 379-390.

Kerlinger, F. & Lee, H. (2000). *Foundations of Behavioral Research*. Harcourt College Publishers.

Milyavskaya, M., Ianakieva, I., Foxen-Craft, E., Colantuoni, A., & Koestner, R. (2011). Inspired to get there: The effects of trait and goal inspiration on goal progress. *Personality and Individual Differences*. 52(2), 56-60

Smith, C. E. (2021, August 25). *The role of motivation and inspiration in learning*. http://bti.edu/pdfs/Smith_Role-of-Inspiration-and-Motiviation.pdf

Thrash, T. M., & Elliot, A. J. (2003). Inspiration as a Psychological Construct. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84, 871-889.